

1. Shemot 18:25 (Koren Jerusalem Bible, c/o sefaria.org)

וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אֲנָשֵׁי חָיִל מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם רְאִשִׁים עַל הָעָם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֶשְׂרֵת:

And Moshe chose able men out of all Yisra'el, and made them heads over the people, rulers of thousands, rulers of hundreds, rulers of fifties, and rulers of tens.

2. Bamidbar 11:16-17 (Koren Jerusalem Bible, c/o sefaria.org)

וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה אֶסְפֶּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשִׁטְרֵי וְלִקְחָתָם אִתָּם אֶל אֶהְל מוֹעֵד וְהִתְנַצְּבוּ שָׁם עִמָּדִי וְיִרְדָּתִי וְדַבַּרְתִּי עִמָּדִי וְאַצְלַתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלִידָהּ וְשָׁמַתִּי עָלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אִתָּהּ בְּמִשְׁאָ הָעָם וְלֹא תִשָּׂא אִתָּהּ לְבַדָּךָ:

And the Lord said to Moshe, Gather to me seventy men of the elders of Yisra'el, whom thou knowst to be the elders of the people, and officers over them; and bring them to the Tent of Meeting, that they may stand there with thee. And I will come down and talk with thee there: and I will take of the spirit which is upon thee, and will put it upon them; and they shall bear the burden of the people with thee that thou bear it not thyself alone.

3. Bamidbar 27:18-20 (Koren Jerusalem Bible, c/o sefaria.org)

וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסָמְכָתָ אֶת יָדְךָ עָלָיו: וְהִעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנֵי כָל הָעֵדָה וְצִוִּיתָהּ אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וְנָתַתָּה מֵהוֹדֶךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

And the Lord said to Moshe, Take thee Yehoshua the son of Nun, a man in whom is spirit, and lay thy hand upon him; and set him before El'azar the priest, and before all the congregation; and give him a charge in their sight. And thou shalt put some of thy honour upon him, that all the congregation of the children of Yisra'el may be obedient.

Clarity and Confusion

4. Midrash, Bamidbar Rabbah 15:25

למה הדבר דומה למלך שהיה לו פרדס ושכר לתוכו שומר ונתן לו שכר השמירה. אחר זמן א"ל השומר "איני יכול לשומרו כולו לבדי, אלא הבא עוד אחרים שישמרו עמי." אמר לו המלך "נתתי לך את הפרדס כולו לשומרו וכל פירות שמירתן לך נתתי, ועכשיו אתה אומר הבא לי עוד אחרים שישמרו עמי? הריני מביא אחרים שישמרו עמך, והוי יודע שאין אני נותן להם שכר שמירה משלי אלא מתוך שכר שנתתי לך משם הן נוטלין שכרן."

כך אמר הקב"ה למשה: כשאמרת "לא אוכל אנכי לבדי לשאת" אמר לו הקב"ה "אני נתתי בך רוח ודעת לפרנס את בני ולא הייתי מבקש אחר כדי שתתייחד אתה באותה גדולה, ואתה מבקש אחר? תדע שמשלי אינן נוטלין כלום אלא (במדבר יא) 'ואצלתי מן הרוח אשר עליך'." ואעפ"כ משה לא חסר כלום, שלסוף ארבעים שנה אמר לו (שם כז) "קח לך את יהושע בן נון ונתתה מהוודך עליו," מה כתיב? (דברים לד) "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו."

To what may this be compared? To a king who had an orchard, and he hired a guard and paid him for guarding it. After a time, the guard told him, "I cannot guard all of it alone; bring others to guard with me." The king told him, "I gave you the entire orchard to guard, and I gave you the task of guarding all of the fruit, and now you tell me, 'Bring others to guard with me?' I will bring others to guard with you, but know that I will not pay them to guard from mine, but from the salary I gave you, that is how they will get their salary."

So Gd said to Moshe: When you said, "I cannot carry [them] alone," Gd said to him, "I have given you *ruach* and knowledge to support My children, and I did not seek another, so that the greatness would be for you alone. And you seek another? Know that they will get nothing from Mine, but 'I will take of the spirit that is on you.'"

And yet, Moshe did not lose anything, for at the end of forty years He told him, "Take Yehoshua ben Nun, and give him of your glory," and what does it say? "And Yehoshua ben Nun was full of the *ruach* of wisdom, for Moshe had leaned his hands on him."

5. Midrash, Bamidbar Rabbah 21:15

"וסמכת את ידך עליו" כמדליק נר מנר, "ונתת מהוודך" כמערה מכלי לכלי. ומה שאמרת (במדבר לו) "לא תסב נחלה ממטה למטה אחר," הכבוד אינו זו מבית אביך שאף יהושע שעומד תחתך לפני אלעזר הכהן יעמוד.

"And you shall lean your hands on him" like lighting a lamp from a lamp. "And you shall give of your glory" like pouring from one vessel to another. And when you said, "A portion than not turn from one clan to another clan," the honour will not leave your father's house, for even Yehoshua, who replaces you, will have to stand before Elazar the Kohen.

Three Approaches

6. Rabbi Chizkiyah ben Manoach (Chizkuni, 13th century France) to Bamidbar 11:17

וכי לא היה לו להקב"ה רוח אחרת לשבעים זקנים אם לא לקחה ממושה? אלא כך אמר לו הקב"ה: אני אומר לך אתה תדון את עמי ונתתי לך חכמה לדונם ואת רוחי נתתי עליך, ואתה אמרת לא אוכל לבדי? הייך ינתן להם מרוחך!

Did Gd have no other *ruach* for the seventy elders, without taking it from Moshe? But Gd said to him thus: I have told you to judge My nation, and I gave you wisdom to judge them and I have given you My *ruach*, and you say 'I cannot do it alone'? By your life, from your spirit shall be given to them!

7. Shemuel I 16:13-14 (Koren Jerusalem Bible, c/o sefaria.org)

וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת קַרְנֵי הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו וַתִּצְלַח רוּחַ ד' אֶל דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וַתִּמְעַלָּה בְּנֶקֶם שְׁמוּאֵל בְּלִקְוֵה הַרְמָתָה: וְרוּחַ ד' סָרָה מֵעַם שְׁאוּל וַיִּבְעַתְמוּ רוּחַ רָעָה מֵאֵת ד':

Then Shemu'el took the horn of oil, and anointed him in the midst of his brothers; and the spirit of the Lord came upon David from that day onwards. So Shemu'el rose up, and went to Rama. But the spirit of the Lord departed from Sha'ul, and an evil spirit from the Lord tormented him.

8. Talmud, Sanhedrin 8a

כתיב +דברים ל"א+ כי אתה תבוא וכתיב כי אתה תביא אמר רבי יוחנן אמר לו משה ליהושע אתה והזקנים שבדור עמהם אמר לו הקב"ה טול מקל והך על קדקדם דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור

Rabbi Yochanan said: Moshe told Yehoshua, "You and the generation's elders will do this." Gd said, "Take a stick and strike them on their skulls! There is one leader, not two, for a generation."

9. Talmud, Taanit 5b

אמר הקב"ה היכי אעביד? לימות שאול לא קא שביק שמואל, לימות שמואל אדזוטר מרנני אבתריה, לא לימות שאול ולא לימות שמואל כבר הגיעה מלכות דוד ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא! אמר הקב"ה אקפיץ עליו זקנה...

Gd said, "What shall I do? Shemuel will not let Shaul die; if Shemuel would die, then due to his youth people would mock him; don't have Shemuel or Shaul die – but the time has arrived for David's reign, and one reign cannot touch another, even a hair's breadth!" Gd said, "I will make him age prematurely..."

10. Ramban (13th century Spain) to Bamidbar 11:17

ענין הכתוב להגיד כי בעת הדבור עם משה יהיה האצילות וממנו הוא... כי הזקנים אשר אמר בהם שהתנבאו לא שמעו דבור מפי ד' ולא נראה להם במראה או בחלום, אבל ד' מדבר עם משה ומאצילות רוח משה הם יודעים הנבואה ההיא... וזה טעם "ואצלתי", שאניח אצלי מן הרוח אשר אני שם עליך ושמתי עליהם. ואין זה כענין "ונתת מהודך עליו" (להלן כז כ), כי אצילות בכל מקום לשון עכוב אצלו... והקרוב אלי כי כל ימי הזקנים נעשה להם כן, שידעו בכל מה שיצוה ד' לישראל ביד משה בצרכי שעתם והמקרים אשר יבואו להם במדבר. וזה טעם "ונשאו אתך במשא העם" כי כל מה שיאמר משה לעם ידעו הם ויתנבאו בהם לעם, כל אחד בשבטו ואלופו, ומפני זה לא ישא משה לבדו תלונתם:

The point of the text was to say that when Gd spoke with Moshe the *atzilut* would take place, and it would be from him... For the elders of whom it said that they prophesied did not hear the speech from Gd, and [Gd] did not appear to them in a vision or dream, but Gd spoke with Moshe, and from the *atzilut* of *ruach* of Moshe they knew that prophecy... And this is the meaning of *v'Atzalti*, that I will keep with Me some of the *ruach* I give you, and I will place it on them. It is not like "And you shall put of your glory on him," for *atzilut* is always an expression of keeping...

And it appears likely to me that all of the days of the elders this was done for them, that they knew all that Gd instructed Israel via Moshe regarding their immediate needs and that which would happen to them in the wilderness. This is "And they will bear the burden of the nation with you," for everything Moshe told the nation, they knew and they prophesied to the nation, each with his tribe and clan. Therefore, Moshe did not bear the nation's complaints alone.

11. Rabbi Yosef Bechor Shor (12th century France) to Bamidbar 11:17

איני רוצה לתת להם רוח אחר אלא משלך, כדי שיהיו תפלין לך.
I don't wish to give hem another spirit, but yours, so that they will be subsidiary to you.

12. Devarim 26:17-18

את־ד' האָמַרְתָּ הַיּוֹם לְהִיּוֹת לְךָ לְאֱלֹקִים וְלִלְקַח בְּדַרְכָּיו וְלִשְׁמֹר חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְלִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ: וְד' הָאָמַרְךָ הַיּוֹם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה כְּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ לְךָ וְלִשְׁמֹר כָּל־מִצְוֹתָיו:

You have caused Gd to speak for you today, to be your Gd; and to walk in His ways and to guard His statutes and commandments and laws, and to listen to His voice. And Gd has caused you to speak for Him today, to be for Him a special nation, as He has told you, and to guard all of His commandments.

13. Talmud, Berachot 6a

הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו? אמר ליה "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ."

14. Talmud, Berachot 7a

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: שלשה דברים בקש משה מלפני הקב"ה ונתן לו:

- בקש שתשרה שכינה על ישראל ונתן לו, שנאמר: "הלא בלכתך עמנו"
- בקש שלא תשרה שכינה על אומות העולם ונתן לו, שנאמר: "ונפלינו אני ועמך"
- בקש להודיעו דרכיו של הקב"ה ונתן לו, שנאמר: "הודיעני נא את דרכיך."

Rabbi Yochanan cited Rabbi Yosi: Moses requested three things of Gd, and He granted them:

- He requested that the *Shechinah* be manifest in Israel and Gd granted it, "when You travel with us"
- He requested that the *Shechinah* not be manifest among the nations of the world and Gd granted it, "And we will be set apart."
- He requested that Gd inform him of His ways and Gd granted it, "please inform me of Your ways."

15. Michah 6:8

הַגִּיד לְךָ אָדָם מַה־טוֹב וּמַה־יָדוּד דּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצַּנֵּעַ לֵכֶת עִם־אֱלֹקֶיךָ:

He has told you, Man, what is good: What does Gd require of you but to do justice, to love kindness, and to walk privately with your Gd?

16. Shemot 34:33-35 (Koren Jerusalem Bible, c/o sefaria.org)

(לג) וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מַסְנֶה: (לד) וּבָבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי ד' לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר אֶת הַמַּסְנֶה עַד צֵאתוֹ וַיֵּצֵא וַדָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יִצְנֶה: (לה) וַרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהִשִּׁיב מֹשֶׁה אֶת הַמַּסְנֶה עַל פָּנָיו עַד בֹּאוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ: ס

And when Moshe had finished speaking with them, he put a veil on his face. But when Moshe went in before the Lord to speak with him, he took the veil off, until he came out. And he came out, and spoke to the children of Yisra'el that which he was commanded. And the children of Yisra'el saw the face of Moshe, that the skin of Moshe's face shone: and Moshe put the veil upon his face again, until he went in to speak with him.

Review Questions

- What were the three times Moshe appointed "assistants"?
- How do Chizkuni and Ramban explain the reason to remove greatness from Moshe for the Elders?
- Why else might Hashem have wanted to reduce Moshe's level, when Moshe introduced Elders?